

WSTĘP

„Wolny umysł” to pojęcie szczególnie bliskie naukowcom, których badania poświęcone są naukom oraz dziedzinom humanistycznym, takim jak: filozofia, filologia, historia, językoznawstwo, kulturoznawstwo czy literaturoznawstwo. Badania nowych obszarów oraz zagadnień przyczyniają się do postępu nauki, bez którego rozkwit cywilizacji oraz rozwój społeczeństw nie byłyby możliwe. Hasło „Uwolnij umysł!”, jako tytuł i tym samym myśl przewodnia monografii ma za zadanie pokazać, że każdy temat, którym się zajmujemy, jest ważny i że znajduje grupę odbiorców zainteresowanych zgłębianiem go oraz formułowaniem nowych tez.

Podczas organizowanej przez Koło Naukowe Germanistów „Mehr Licht!” konferencji naukowej pt. *Uwolnij umysł*, a także w trakcie tworzenia prezentowanego tomu nie próbowaliśmy narzucać konkretnych obszarów tematycznych – chcieliśmy wszystkim humanistom, a w szczególności germanistom zajmującym się problemami z dziedziny literaturoznawstwa, językoznawstwa, kulturoznawstwa, glottodydaktyki oraz translatoryki, dać możliwość zaprezentowania stanu własnych badań w gronie innych studentów czy też młodych naukowców. Nie zawężaliśmy tematyki wygłaszanych referatów, chcieliśmy, aby każdy autor miał możliwość przedstawienia problemu, który z jego perspektywy jest ciekawy i istotny oraz może przyczynić się do dalszego rozwoju nauki. A co za tym idzie do szerokiego, wnikliwego spojrzenia na otaczającą rzeczywistość.

Hasło „Uwolnij umysł!” nawiązuje do misji Uniwersytetu Łódzkiego oraz reprezentowanych przez niego wartości, którymi są: wspólnota, otwartość, niezależność i innowacyjność. Genezy tej inspiracji należy szukać w postawie pierwszego rektora Uniwersytetu Łódzkiego – Profesora Tadeusza Kotarbińskiego, utożsamianego z „człowiekiem dobrej roboty”. Wszelkie jego działania mające na celu rozwój uczelni przejawiały się w nietuzinkowych i odważnych rozwiązaniach, ich misją było gwarantowanie wolności nauki i badań. Dużą rolę odgrywało również nastawienie na przyszłość, czyli wprowadzanie zmian, które posłużą następnym pokoleniom. Dlatego też Uniwersytet Łódzki w zdecydowany sposób wdraża innowacyjne rozwiązania, ze szczególnym uwzględnieniem tych dotyczących

organizacji i funkcjonowania Uczelni. Działania koncentrujące się na przyszłości wyróżniają Uniwersytet Łódzki wśród innych uczelni, a dzięki nim możliwe jest budowanie poczucia wspólnoty, często mimo istniejących różnic, które pozornie mogłyby dzielić. Działania Profesora Kotarbińskiego stały się drogowskazem dla kolejnych pokoleń związanych z naszą Uczelnią, zaś hasło „Uwolnij umysł!” w doskonały sposób podkreśla nadzwyczajny charakter Uniwersytetu Łódzkiego.

Niniejsza monografia została podzielona na cztery części. W pierwszej z nich znajdziemy rozdziały, których wspólnym mianownikiem są nawiązania do świata literatury. Książkę otwiera artykuł Andrzeja Kowalczyka, który analizuje inspiracje liryką klasycznych niemieckojęzycznych autorów w tekstach zespołu metalowego Leichenwetter. W dalszej kolejności natrafimy na dwa teksty o podobnej tematyce: Weronika Żyła, na przykładzie dramatów *Rechnitz (Aniol Zagłady)* Elfriede Jelinek oraz *Nasza klasa* Tadeusza Ślobodzianka, opisuje Jedwabne oraz Rechnitz z perspektywy teorii dotyczącej *nie-miejsc pamięci*, zaś Katarzyna Prędką, nawiązując do wspomnianej już *Naszej Klasy*, a także do sztuki *Żyd* Artura Pałygi, analizuje zjawisko stereotypizacji i generalizacji Żydów oraz związany z nim kształt relacji polsko-żydowskich. W kolejnym rozdziale Marta Walczak poszukuje odniesień do psychologii głębi Carla Gustava Junga w opowiadaniu *Skoczek* Olgi Tokarczuk. Część pierwszą monografii zamyka tekst Karoliny Siwek, której rozważania koncentrują się wokół postaci Adama Mickiewicza oraz jego działalności translatorskiej.

Autorzy kolejnych artykułów, przyjmując różne perspektywy badawcze, skupiają swoje przemyślenia wokół zjawisk językoznawczych, a także problemów glottodydaktycznych. Maria Migodzińska analizuje trudności translatorskie w przekładzie wiersza dla dzieci *Figielek* Juliana Tuwima, wychodząc od pojęcia nieprzetłumaczalności. Perspektywę translatorską przyjmują także autorzy kolejnych rozdziałów. Michał Niewada koncentruje się na kategorii aspektu czasownika jako potencjalnej trudności w przekładzie powieści *Piękni dwudziestoletni* Marka Hłaski, zaś Joanna Kozłowska podejmuje rozważania na temat interdyscyplinarności i aspektów kulturowych w tłumaczeniu tekstów z zakresu prawa. Na zjawisko zapożyczeń niemieckich w gwarze Górnego Śląska zwraca uwagę Magdalena Tomecka, która analizuje ten fenomen na przykładzie słownictwa kulinarnego. Nieco inne spojrzenie na język proponuje Emilia Palankiewicz-Mitrut w artykule poruszającym temat potrzeb i oczekiwań edukacyjnych młodych dorosłych przygotowujących się do egzaminu maturalnego z języka angielskiego w Polsce oraz Rumunii.

Kolejne cztery teksty dotyczą problematyki kulturo- i medioznawczej. Justyna Zawadzka opisuje w sposób szczegółowy podobieństwa i różnice w życiu obywateli PRL i NRD w okresie powojennym, skupiając się w głównej mierze na zmieniającym się tam sposobie postrzegania mody oraz stylu. Zjawisko wpływu

diaspory na budowanie pozytywnego wizerunku państwa na arenie międzynarodowej jest tematem tekstu Łukasza Fraszki. W dalszej kolejności Kacper Krzeczewski zapoznaje Czytelniczki i Czytelników ze zjawiskiem logowizualności w transmisjach wydarzeń sportowych, które obrazuje na przykładzie trzech dyscyplin: skoków narciarskich, piłki nożnej oraz żużla. Ostatnim rozdziałem w tej części jest tekst Daniela Soltysiaka, w którym autor podejmuje próbę zdefiniowania pojęcia medialabu, a także przedstawia swoje obserwacje dotyczące działalności laboratoriów cyfrowej humanistyki w Polsce.

W ostatniej części monografii, zatytułowanej „Uwolnij Idee”, zebrane zostały koncepcje prac doktorskich uczestników Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Łódzkiego oraz kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia trzeciego stopnia. Olga Wesołowska przedstawia swój pomysł na zbadanie reprezentacji Żydów we współczesnym kinie niemieckim i austriackim w ujęciu uwzględniającym badania postkolonialne oraz studia nad kulturą pamięci. Aleksandra Janowska prezentuje koncepcję zakładającą analizę liryki Gottfrieda Benn pod kątem zawartych w niej motywów brzydoty. Kolejne dwa teksty zawierają zarys prac z obszaru językoznawstwa. Zbigniew Bierzyński, poprzez analizę komunikacji i języka polskich oraz niemieckich mikronacji, pragnie ukazać hipertekst jako materię tworzącą rzeczywistość wirtualnych państw, zaś Balbina Rajchelt przedstawia pomysł zbadania kreatywnych praktyk translatorskich umożliwiających tłumaczenie projektów transmedialnych.

Liczymy na to, iż bogaty wachlarz tematyczny niniejszej monografii sprawi, że spotka się ona z zainteresowaniem szerokiego grona odbiorców, zaś zawarte w prezentowanym tomie rozdziały zachęcą młodych naukowców do uczestnictwa w kolejnych konferencjach organizowanych przez Koło Naukowe Germanistów „Mehr Licht!” oraz prezentowania wyników własnych badań. Wszystkim Czytelniczkom i Czytelnikom życzymy inspirującej, satysfakcjonującej lektury.

Łódź, czerwiec 2021

*Redaktorki
oraz członkinie i członkowie
Koła Naukowego Germanistów
„Mehr Licht!”*